

Alajärven kaupunki

// *Kotipaikkakunta*

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2016

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely.....	2
3. Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen hallinnon arviointi.....	4
4. Järvi-Pohjanmaan yhteislautakuntien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi	5
5. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta	9
5.1. Arvio toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta	9
5.2. Arvio taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.....	12
6. Arvio talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta ja niiden riittävydestä.....	12
7. Allekirjoitukset.....	13

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tehtävä

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella. Yksityiskohtaiset säädökset tarkastuslautakunnan tehtävistä on annettu kuntalain 121 §:ssä sekä kaupunginvaltuuston hyväksymässä tarkastussäännössä.

Kokoonpano

Valtuusto on valinnut toimikaudeksi 2013 - 2016 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

<u>Jäsen</u>	<u>Henkilökohtainen varajäsen</u>
Hietala Pentti, puheenjohtaja	Välisaari Timo
Matintupa Jukka Pekka vpj.	Hietämäki Markku
Joensuu Sanna	Mertaniemi Virpi
Kaartunen Päivi*	Mesiäislehto-Soukka Helinä
Kivelä Marita**	Viljanmaa Maija**
Maunuksela Keijo	Etula Tapio
Tiistola Markku	Ketonen Leo

*) Valtuusto on 27.10.2014 55§ valinnut Päivi Kaartusen sijaan Sirpa Tuomela-Jaskarin ja 22.2.2016 3§ Sirpa Tuomela-Jaskarin sijaan Kati Salon.

***) Valtuusto on 23.3.2015 7§ valinnut Marita Kivelän sijaan Maija Viljanmaan ja tämän tilalle varajäseneksi Tarja Kuhalammen.

Kuntalain 71 §:n mukaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Päätökset lautakunnassa tehdään puheenjohtajan esittelystä. Pöytäkirjanpitäjänä vuoden 2016 on toiminut hallintosihteeri Henna Matintupa. Valtuusto on valinnut Alajärven kaupungin tilintarkastusyhtiöksi BDO Audiator Oy:n. Yhtiön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Tuula Ylikangas.

Työskentely

Lautakunta on valmistellut työnsä järjestämiseksi arviointisuunnitelman 2013–2016. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään vuoden 2016 talousarvioon, kaupunginhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä viranhaltijoiden kuulemisiin ja haastatteluihin.

Arviointisuunnitelmassa tarkastuslautakunta on jakanut jäsenilleen vastuualueet hallintokunnittain. Jäsenet ovat seuranneet työnjakonsa mukaisesti hallintokuntien toimintaa ja jäsenten raportit on käsitelty lautakunnassa.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2016 arvioinnin suorittamista varten yhteensä 12 kertaa. Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen tarkastuslautakuntien puheenjohtajat ovat kokoontuneet yhden kerran yhteisen arvioinnin suorittamista varten.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely ja sen johdosta suoritettujen toimenpiteet

Vuoden 2015 arviointikertomus on käsitelty kaupunginvaltuustossa 23.5.2016 § 33. Valtuusto päätti edellyttää, että kaupunginhallituksen ja lautakuntien on kiinnitettävä erityistä huomiota arviointikertomuksessa esitettyihin asioihin sekä käsittelevän ja antavan selvityksen esitettyjen havaintojen johdosta mahdollisesti suoritettavista toimenpiteistä syyskuun 15. päivään mennessä.

Määräaikaan mennessä selvityksen antoivat kaupunginhallitus, perusturvalautakunta ja vapaa-aikalautakunta. Muut lautakunnat antoivat selvityksensä myöhässä. Tekninen lautakunta antoi selvityksensä vasta 17.11. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota annettujen määräaikojen noudattamiseen.

Valtuusto on merkinnyt selvitykset tiedoksi kokouksessaan 19.12.2016 § 92. Lisäksi kaupunginvaltuusto velvoitti johtavan rakennustarkastajan antamaan lisäselvityksen ja tarvittaessa korjaamaan oikeaksi Järvi-Pohjanmaan rakennus- ja ympäristölautakunnan selvityksen seuraava lause: ”Soinissa saatiin kiinteistöverotuksen piiriin noin 280 kiinteistöä ja Alajärvellä noin 1100 kiinteistöä.” Valtuusto merkitsi lisäselvityksen tiedoksi 6.3.2017 § 1.

Lautakuntien selvityksistä tarkastuslautakunta teki seuraavat huomiot:

- teknisen lautakunnan selvityksessä on lähinnä merkitty tiedoksi arviointikertomuksessa esitetyt asiat, mutta ei ole tuotu esiin mitään toimenpiteitä asioiden kehittämiseksi on mahdollisesti aikomus toteuttaa.
- perusturvan selvityksessä on kiinnitetty huomiota arviointikertomuksessa esitettyihin asioihin koskien asiakastytyväisyyskyselyjä.

Tähän liittyen selvityksessä on myös tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti todettu, että lautakunnassa käsitellyt asiakastytyväisyyskyselyjen vastaukset tuodaan tarkastuslautakunnalle tiedoksi. Tarkastuslautakunnalle on kuitenkin tuotu tiedot vain yhden kyselyn osalta.

Tarkastuslautakunta on usean vuoden ajan arviointikertomuksissaan tuonut esiin tavoitteiden asettamiseen liittyviä puutteita. Tarkastuslautakunta toivoisi, että tavoitteiden asetannasta käytäisiin laajemmin keskustelua ja otettaisiin kantaa koko organisaation sisällä. Tarkastuslautakunnan mielestä on turhauttavaa todeta, että samat asiat nousevat vuodesta toiseen. Tavoitteiden asettaminen mittareineen on johtamisen ja toiminnan ohjaamisen perusasioita. Hallintokuntien tulisi sisäistää tavoitteiden asetannan merkitys.

Tarkastuslautakunta esittää näkemyksensä, että valtuuston nähden sitovat tavoitteet tulisi määritellä tarkemmin. Näitä tavoitteita tulisi olla hallintokunnittain n. 3–5. Tarkastuslautakunnan mielestä tilinpäätöksessä ei kuitenkaan tarvitse esittää kaikkia hallintokuntien omia, valtuustoon nähden sitomattomia tavoitteita ja niiden toteutumista.

Tarkastuslautakunta esittää, että uusille luottamushenkilöille järjestetään tavoitteiden asettamiseen liittyvää koulutusta.

Tarkastuslautakunta on usean vuoden ajan arviointikertomuksissaan kiinnittänyt huomiota toimintakertomuksen laajuuteen. Tarkastuslautakunta on esittänyt, että lautakunnilta tulevat toimintakertomusraportit muokattaisiin sekä tiivistettäisiin siten, että vain olennaiset ja tilinpäätösohjeiden edellyttämät tiedot esitettäisiin. Kaupunginhallitus on todennut vuoden 2015 arviointikertomuksen johdosta antamassaan selvityksessä antavansa hallintokunnille ohjeet toimintakertomuksen tiiviiseen laadintaan. Kaupunginhallituksen toimenpiteillä ei ole ollut vaikutusta.

Tarkastuslautakunta esittää, että kaupunginhallitus kiinnittää edelleen huomiota toimintakertomuksen laajuuteen ja pyrkii tiivistämään sitä. Hallintokuntien antamia toimintakertomusraportteja ei tule sellaisinaan liittää toimintakertomukseen.

3. Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen hallinnon arviointi

Järvi-Pohjanmaan yhteistoiminta-alueen hallinto on järjestetty 22.2.2007 allekirjoitetulla Järvi-Pohjanmaan neuvoston sopimuksella, jonka mukaan yhteistyön osapuolet itsenäiseltä ja tasa-arvoiselta poh-

jalta vapaaehtoisin toimin toteuttavat kuntalain 76 §:n mukaista kuntien välistä yhteistyötä, josta on koko alueelle ja kaikille peruskunnille hyötyä.

Järvi-Pohjanmaan alueen kunnat ovat irtisanoneet kaikki yhteistoimintasopimukset vuoden 2015 aikana. Irtisanominen tulee voimaan 1.1.2017 alkaen.

4. Järvi-Pohjanmaan yhteislautakuntien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Järvi-Pohjanmaan perusturvalautakunta

Järvi-Pohjanmaan perusturva on toteuttanut vuoden 2016 aikana toiminnallista ja taloudellista palvelurakennemuutosta. Tämän ansiosta tilinpäätös oli 2,55 m€ talousarviota parempi. Kaikkien suurtuotteitten osalta toimintaa on pyritty arvioimaan ja tehostamaan. Tavoitteena on ollut huomioida asiakkaan etu, hyvä palvelu ja lakiuudistusten tuomat uudet toiminta- ja palvelumallit. Lisäksi on huomioitu kuntien talouden tasapainottamisvaatimukset.

Aikuispsykososiaaliset palvelut

Aikuisten psykososiaalisten palvelujen tavoitteena on vahvistaa asiakkaan asemaa, edistää mielenterveyttä ja päihitteettömyyttä sekä ongelmien ehkäisyä. Työskentelyssä korostuu tarpeenmukaisesti tehtävä moniammatillinen yhteistyö. Vuoden 2016 aikana tapahtuneet toiminnalliset muutokset olivat Vimpelin kuntoutuskodin ja Soinin Etapin toiminnan lakkauttaminen ja niistä syntyneet kustannussäästöt. Haasteena aikuisten psykososiaalisissa palveluissa on asiakkaiden tarpeiden arviointi sekä riittävä ja oikea-aikainen palvelun tarjoaminen, jolla pysytään ehkäisemään laitoshoidon tarvetta.

Vastaanottopalvelut

Vastaanottopalveluiden palveluprosessia on kehitetty käynnistämällä hoitaja-lääkäri työpari-mallin mukainen toiminta. Lähes koko vuoden lääkäritilanne oli haastava, mikä lisäsi päivystyskäyntien määrää ja vähensi normaalien lääkärivastaanottokäyntien määrää edelliseen vuoteen verrattuna. Terveyspalvelujen valinnanvapauden myötä Järvi-Pohjanmaalla vaihtaneita on yhteensä 453 henkilöä. Kuusiokuntiin vaihtaneista alajärveläisiä on 266 ja soinilaisia 167 henkilöä.

Vuoden 2016 aikana hoitotakuun määräajat ovat toteutuneet asetuksen mukaisesti. Henkilöstön ammatillista osaamista lisättiin täydennyskoulutuksilla; tavoitteen mukainen 3 pv:n koulutus ei kuitenkaan toteutunut.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoiton palvelut ostetaan pääosin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä, lisäksi tarvittaessa sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ja

yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Tavoitteena oli hillitä menojen kustannuskasvua vuonna 2016. Tavoitteessa onnistuttiin Alajärven osalta; palvelumaksut alenivat 5,8 %; Soinin kustannukset nousivat 0,1 % ja Vimpelin 2,2 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Aikuissosiaalityö

Aikuissosiaalityö on suunnitelmallista sosiaalityötä, jonka tavoitteena on vahvistaa asiakkaan omaa toimintakykyä, osallisuutta ja ehkäistä sosiaalisten ongelmien syntyä kartoittamalla asiakkaan elämäntilannetta, vahvuuksia ja voimavaroja. Työssä tehdään moniammatillista yhteistyötä ja hyödynnetään muita palveluita. Kehittämistyötä on tehty mm. Osku-hankkeen myötä, jonka avulla on parannettu työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakykyä. Pitkäaikaistyöttömille on järjestetty ryhmätoimintaa. Myös aikuissosiaalityössä on tapahtunut rakenteellisia muutoksia vuoden 2016 aikana.

Perhepalvelut

Perhepalvelujen tavoitteena on tukea ja auttaa perheitä suunnitelmallisesti ja moniammatillisesti. Rakennemuutoksina toteutettiin lastenvalvojan tehtävien siirtäminen perheneuvolan sosiaalityöntekijälle, koulukuraattorit siirtyivät sivistystoimeen; puheterapeutit ja terveyskeskuspsykologit perhepalveluihin sekä yksi lastensuojelun sosiaalityöntekijän virka muutettiin varhaisen tuen sosiaaliohjaajan viraksi.

Hoito- ja hoivapalvelut

Hoito- ja hoivapalvelujen tavoitteena on, että ikäihmiset elävät itsenäistä, mielekästä ja täysipainoista elämää omassa kodissaan. Palvelut tukevat iäkkään henkilön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta sekä ennaltaehkäisevät lisäpalvelun syntymistä.

Hoidon ja hoivan palvelut on tuotettu vanhuspalvelusuunnitelman mukaisesti.

Esimiehet ovat sitoutuneet vahvasti talouden tasapainottamiseen ja budjetissa pysymiseen. Toimintaa on seurattu tarkemmin ja sijaisten tarve arvioitu erikseen asiakasmäärien mukaisesti. Yhteistyö eri yksiköiden välillä on lisääntynyt. Kaikki toiminnalle asetetut tavoitteet eivät täysin toteutuneet.

Vammaispalvelut

Vammaispalveluiden vastuualueeseen sisältyvät vammais- ja kehitysvammahuolto, joita tarjotaan palveluja ohjaavien lakien edellyttämällä tavalla asiakas ja hänen yksilölliset tarpeensa huomioiden. Vuonna 2016 rakenteellisia muutoksia ovat olleet kuljetuspalvelujen osittainen yhdistäminen sosiaalihuoltolain mukaiseen kuljetus- ja asiointiliikenteeseen sekä vammaispalveluiden rakenteiden tarkastelu ja tehostaminen.

Perusturvalautakunnalle asetetut taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet; organisaatiota on kehitetty ja toimintamalleja uudistettu. Kehittämisen suunta on ollut oikea.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta

Sivistystoimelle oli talousarviossa 2016 asetettu viisi valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta.

Perusopetuksen tavoite 9. luokalta päättötodistuksen saaneista oppilaista 100 prosenttia aloittaa toisen asteen koulutuksen, toteutui. Tavoite muodollisesti pätevän henkilöstön määrästä ei toteutunut. Kirjastopalveluiden tavoite pysyä kirjastopoliittisen ohjelman suositusmäärissä ja läänin keskitasolla ei täysin toteutunut; kunnittaisia eroja tavoitteiden toteutumisessa on. Museopalvelujen tavoitteena oli varastotilan ja arkiston tehostettu tutkimuskäyttö. Varastoa ja arkistoa hyödynsivät omat tutkimuksen lisäksi myös vierailevat tutkijat. Kävijämäärä tavoite 5800 toteutui.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Järvi-Pohjanmaan vapaa-aikalautakunta

Vuoden 2016 vapaa-aikatoimen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet toteutuivat. Tavoitteena olivat tapahtumatarjonnan toteuttaminen elinvoimaisille kylille ja nuorisotakuun toteuttaminen laadukkaammin. Järvi-Pohjanmaan starttipaja Laiturin toimintaan saatiin valtionavustusta ja paja jatkoi toimintaansa. Starttipaja on suunnattu 15-25 -vuotiaille nuorille, jotka ovat ilman työ- tai koulutuspaikkaa ja tarvitsevat tukea arjenhallintaan sekä tulevaisuuden suunnitelmien tekemiseen. Liikuntatapahtumia järjestettiin yhteistyössä kaikkiin kuntiin ja toteutettiin yhteisiä retkiä.

Järvi-Pohjanmaan vapaa-aikalautakunnalle asetetut tavoitteet kuvaavat lähinnä vapaa-aikatoimen normaalia toimintaa. Asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Järvi-Pohjanmaan rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennusvalvonnalle ja ympäristöpalveluille oli talousarviossa asetettu neljä sitovaa toiminnallista tavoitetta. Tavoitteiden todetaan toteutuneen osittain. Ympäristökatselmuksia suoritettiin Vimpelin ja Alajärven alueella; päähuomio oli rakennusten kunnossa. Kehotuskirjelmiä kiinteistöjen omistajille on lähetetty Alajärvellä 20 ja Vimpelissä 8 kpl. Vieraslajien torjuntaa ei toteutettu koko alueella, vain yksittäisiin ilmoituksiin annettiin ohjeita torjunnasta. Rakennusten toimienpideluvasta/ilmoituksesta on annettu ohjeita hakijoille lupahakemusten yhteydessä. Alajärvellä ja Soinissa paneuduttiin keskeneräisten rakennusten käyttöönotto-/lopputarkastuksiin palkkaamalla kesätyöntekijä. Soinin vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueen liittymättömien kiinteistöjen kartoitus suoritettiin.

Rakennus- ja ympäristölautakunnalle asetetut sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Järvi-Pohjanmaan tekninen lautakunta

Tekniselle lautakunnalle oli talousarviossa asetettu kaksi sitovaa toiminnallista tavoitetta.

Tavoitteena on ollut liikennekuolemien tai vakavien liikenneonnettomuuksien määrä 0 kpl kaava- ja yksityisteiden kunnossapitoalueella. Tavoite on toteutunut, vakavia onnettomuuksia ei ole sattunut.

Toisena tavoitteena on ollut, että lautakunnan kokousten määrä on 15 kpl; lautakunta piti vuonna 2016 yhteensä 13 kokousta.

Teknisen toimen talousarvio alittui kautta linjan, säästöjä saatiin aikaan.

Teknisen lautakunnan tulee miettiä, mitä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen tarkoittaa. Tavoitteiden pitää olla toimintaa kehittäviä ja mitattavia.

Järvi-Pohjanmaan maaseutulautakunta

Maaseutulautakunnalle oli talousarviossa asetettu kolme sitovaa toiminnallista tavoitetta.

Ensimmäinen tavoite koski maatalouden tuotantotukien maksatusta ensimmäisenä maksupäivänä. Toimintakertomuksen mukaan tavoitteen toteutumisessa onnistuttiin.

Toinen tavoite oli maaseudun kehittämiseen liittyvien kontaktien ja tilaisuuksien määrä. Vuoden 2016 aikana järjestettiin kaikissa kunnissa viljelijöille tukihakukoulutustilaisuuksia.

Kolmas tavoite oli lomituspalveluiden 100 prosentin kattavuus. Tavoitetta on tarkennettu siten, että Lomituspalveluiden tavoite on, että 100 prosenttia lomaan oikeutetuista käyttää lomituspalveluita, kunnan järjestämät maatalouslomittajat lomittavat 80 prosenttia lomituspäivistä ja maatalousyrittäjää kohti lomitetaan 26 vuosilomapäivää.

Lomitettujen vuosilomapäivien osalta toteuma on kuvattu kuntakohtaisesti keskiarvona. Tavoitteelle oli asetettu täsmällinen mittari 26 päivää, Toteuma on kuvattu kunnittain sekä keskiarvona. Alajärvi 25,71 päivää, Soini 25,37 päivää ja Vimpeli 25,76 päivää; keskiarvo 25,65 lomapäivää yrittäjää kohti. Lomaan oikeutetuista 232 yrittäjästä 225 käytti kunnan järjestämiä lomituspalveluita ja 7 yrittäjää järjesti lomituksen itse, eli 92,49 %.

Järvi-Pohjanmaan maaseutulautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

5. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

5.1. Arvio toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen tavoitteet on v:n 2016 talousarvion hyväksymisen yhteydessä määritelty valtuuston hyväksymän kuntastrategian 2013–2016 strategisten päämäärien mukaisesti ja ne ovat kuntatalouden tasapaino ja palvelurakenteiden tehokkuus, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen. Tavoitteiden toteutumista kuvaavia mittareita on asetettu yhteensä 22.

Tavoitteiden toteutumista kaupunginhallitus on arvioinut tilinpäätöksessä. Kaupunginhallituksen arvioinnin mukaan tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti suunnitellulla tavalla lukuun ottamatta kaupungin vetovoimaisuuden lisäämiseen liittyviä tavoitteita, joista useimpien osalta on jääty selkeästi jälkeen. Kaupunginhallituksen arviointi valtuuston hyväksymän kuntastrategian tavoitteiden toteutumisesta on meille tilikauden aikana annettujen selvitysten ja meille esitettyjen asiakirjojen mukaan todenmukainen.

Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä korostaa sitä, että tavoitteet eivät ole yksinomaan kaupunginhallituksen vaan koko kaupungin tavoitteita,

joiden toteutumiseen kaikki hallintokunnat omien hallintokuntakoh- taisten tavoitteiden avulla pyrkivät. Voidaan myös kysyä, onko koko valtuustokaudelle asetettujen strategisten tavoitteiden toteutumista järkevää kaikilta osin arvioida vuosittain, vai voitaisiinko ”väliarviointi- nissa” nostaa esille ne tavoitteet, joiden osalta on tarpeen miettiä konk- reettisia toimenpiteitä tavoitteesta poikkeamisen korjaamiseksi tai tar- vittaessa jopa tavoitteen asettamista realistiselle, saavutettavissa ole- valle tasolle.

Tarkastuslautakunta esittää, että kaupunginhallitus kiinnittäisi huomio- ta siihen, että hallintokunnat valitsevat myös sijaisiksi, mikäli mahdol- lista, pätevyyden omaavia henkilöitä.

Henkilöstöhallinto

Kaupungin palveluksessa olevan vakinaisen, määräaikaisen, työllistet- tyjen ja sivutoimisen henkilöstön määrä vuonna 2016 oli yhteensä 1015. Vuotta aiemmin henkilöstömäärä oli 1098. Henkilöstövuosina mi- tattuna määrä on 970 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli -5,37 %. Alajärven kaupungin vakinaisen henkilöstö keski-ikä on 49,5 vuotta. Keski-ikä nousi 1,3 vuotta edel- lisvuoteen verrattuna. Naisten osuus vakituudesta henkilöstöstä on Ala- järvellä 87,7 %. Koko henkilöstön sairauspäivät/henkilötyövuosi olivat keskimäärin 13,7. Alajärvellä sairauspoissaolot vähentyivät puolella päivällä edellisvuoteen verrattuna.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että samanaikaisesti, kun toimialojen henkilöstömäärille asetetut säästötavoitteet on pääosin saavutettu, ovat sairauspoissaolot vähentyneet. Myös työhyvinvointiky- selyn tulokset olivat keskimääräisesti hyvät.

Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnalle on talousarviossa 2016 asetettu viisi koko pe- rusturvalautakuntaa sitovaa toiminnallista tavoitetta ja tavoitteiden to- teutumisen seurannalle on asetettu mittarit. Tilinpäätöskirjassa ei ole annettu selkeää toimialan näkemystä siitä, ovatko koko toimialaa sito- vat tavoitteet toteutuneet vai eivät. Sen sijaan suurтуotteille asetettujen lukuisten tavoitteiden toteutumista on kuvattu hyvin yksityiskohtaises- ti. Nämä ovat olennaisia lautakunnan sisäisessä toiminnassa, mutta ti- linpäätöskirjassa tarkastuslautakunta näkee tärkeämpänä selkeän ra- portoinnin valtuustoon nähden sitovista tavoitteista ja niiden toteutu- misesta.

Perusturvalautakunnan omassa toiminnassa on haettu kustannussääs- töjä ja sitä kautta tehokkuutta toimintaan. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että palvelun taso pysyy sille asetetuissa tavoitteissa niin, ett- ei se vaaranna vanhusten kotona asumista. Tarkastuslautakunta kiinnit- tää huomiota henkilöstön hyvinvointiin, työkuormaan sekä henkilöstön pätevyysvaatimusten täyttymiseen.

Päivystyksen aukioloaika on maakunnan alhaisin, mikä vaikuttaa kunnan vetovoimaisuuteen asuinpaikkaa valittaessa. Tarkastuslautakunta kysyy, toteutuvatko valtuuston asettamat hyvinvointi- ja turvallisuustavoitteet.

Sivistyslautakunta

Sivistystoimelle oli talousarviossa 2016 asetettu viisi valtuustoon nähden sitovaa toiminnallista tavoitetta. Tavoitteista kaksi toteutui ja yksi toteutui osittain. Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että sivistyslautakunnan osalta tilinpäätöskirjassa on annettu selkeä toimialan näkemys valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toisen asteen koulutuksessa tulee huomioida eri toimipisteiden tasapuolinen kehittäminen. Kehittämisessä tulisi miettiä myös oppilaiden asumisviihtyvyys, ravitsemispalvelujen taso ja vapaa-ajanvietto mahdollisuudet. Tarkastuslautakunnan mielestä toisen asteen opiskelijoiden psykologipalveluja ei ole riittävästi saatavilla, odotusaika on akuuttitapauksissa liian pitkä.

Tarkastuslautakunnan mielestä on huonoa kehitystä, että lehtimäkeläiset oppilaat ovat pääosin siirtyneet Soiniin yläasteelle, sivistyslautakunta suosittelee ryhtymään toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Maaseutulautakunta

Toiminnalliset tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet tilinpäätöksessä esitetyllä tavalla.

Tekninen lautakunta

Tekniselle lautakunnalle talousarviossa asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta toteaa, että lautakunnan tavoitteiden täytyy olla jotakin muuta kuin liikennekuolemien määrä ja kokousten lukumäärä. Tavoitteiden tulee liittyä toiminnan kehittämiseen. Tarkastuslautakunta pitää turhauttavana, että tavoitteet ovat tarkastuslautakunnan suosituksista huolimatta vuodesta toiseen samat.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunnalle asetetut sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Tarkastuslautakunta olettaa, että toimielimet saavat luotettavaa tietoa päätöksenteon perusteeksi, esim. rakennusten kuntomäärittelyssä.

5.2. Arvio taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta

Käyttötalous

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan kaupungin toimintatuotot olivat 41,7 meuroa eli likimain edellisen vuoden tasoa. Toimintakulujen määrä oli tilinpäätöksen mukaan 97,6 meuroa, missä edellisvuoteen verrattuna oli vähennystä 1,1 meuroa. Toimintakuluissa suurin euromääräinen säästö oli henkilöstökuluissa 1,0 meuroa.

Kaupungin verotulot kasvoivat kokonaisuudessaan edellisvuodesta lähes miljoona euroa. Talousarvioon verrattuna kunnallisveron tuotto nousi 0,9 meuroa, kiinteistöveron 35.305 euroa ja yhteisöveron lisäys oli lähes 0,4 meuroa. Toimintakulujen alenemisen, verotulojen ja valtionosuuksien merkittävän suuren kasvun ja rahoituskulujen alenemisen seurauksena vuosikatteen määräksi muodostui 10,1 meuroa eli edellisvuoden vuosikate kaksinkertaistui. Kun poistojen määrä on tilinpäätöksessä 3,0 meuroa, muodostuu tilikauden tulokseksi 7,0 meuroa, mikä on n. 5,1 meuroa alkuperäistä talousarviota parempi.

Kaupunginhallitus hyväksyi talousarviovuonna 14 talousarviomuutosta. Muutosesityksistä 8 kohdistui käyttötalouteen ja muutosten euromääräinen nettovaikutus oli yhteensä 893.000 euroa. Investointiansaan puolestaan hyväksyttiin n. 1,5 meuron talousarviomuutokset. Talousarviomuutoksilla korjatussa pysyttiin niin, että se alittui 43 suurtuotteen osalta ja ylittyi 6 suurtuotteen osalta.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan talouden seuranta ja raportointi samoin kuin talousarviomuutoksiin liittyvä hallinnollinen menettely on asianmukaisella tasolla.

Investoinnit

Tilinpäätöksen mukaan investointimenojen toteuma oli 5,3 meuroa eli 3,2 meuroa edellisvuotta enemmän. Investointien toteuttamiseen saatiin rahoitusosuuksia 134.000 euroa ja käyttöomaisuuden myyntituloja kertyi 1,6 meuroa ja näin investointien nettomenoksi muodostui 3,6 meuroa. Talousarviossa investointimenoihin oli budjetoitu 8,5 meuroa eli menot alittuivat 4,9 meuroa.

6. Arvio talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta ja niiden riittävydestä

Alajärven kaupungin taseessa oli vuoden 2015 tilinpäätöksen jälkeen alijäämää 1.999.934,66 euroa. Alajärven valtuusto on hyväksynyt 2013 ja 2014 tasapainottamisohjelman vuosille 2013–2016. Kaupunginval-

tuusto edellytti hallintokunnilta tasapainottamisohjelman aikana meno-
leikkauksia yhteensä 5,35 M€ verrattuna vuoden 2013 talousarviota-
soon. Tasapainottamisohjelman toteutumisaraportin mukaan tasapai-
nottamistoimenpiteiden kokonaisvaikutus on ollut 4,75M€.

Alajärven kaupunginvaltuusto on talousarviossa 2016 arvioinut, että
alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2018 loppuun mennessä. Vuoden
2016 ylijäämäisen tilinpäätöksen ansiosta kaupungin taseessa olevat
alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunki on onnistunut talouden ta-
sapainottamisessa ja rakenteelliset muutokset talouden tasapainotta-
miseksi ovat olleet riittäviä.

Vaikka Alajärven kaupungin taloudellinen tilanne on kehittynyt nopeas-
ti hyvälle tasolle, tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että menojen kas-
vu saadaan pidettyä maltillisena ja tiukkaa talouskuria jatketaan. Maa-
kunta- ja soteuudistuksien ratkaisut eivät vielä ole selviä, mutta näiden
vaikutusta kaupungin talouteen ja toimintaan, tulisi pyrkiä ennakoi-
maan.

7. Allekirjoitukset

Alajärvellä 10. päivänä toukokuuta 2017

Pentti Hietala
puheenjohtaja

Jukka Pekka Matintupa
varapuheenjohtaja

Sanna Joensuu

Kati Salo

Maija Viljanmaa

Keijo Maunuksela

Markku Tiistola